

ПРИМИРЕННЯ ДО ПЕРЕМОГИ

Напередодні 60-річчя Перемоги у Великій Вітчизняній війні все частіше лунають заклики про порозуміння і примирення її учасників, котрі у роки воєнного лихоліття воювали з ворогом у складі різних військових і партизанських формувань під різними прапорами і подекуди навіть виступали по різні сторони барикад. У кожного було своє розуміння тактики і стратегії боротьби з фашизмом, власне бачення перспектив Української держави та інше. На жаль, у ході цих змагань були допущені промахи, якими згодом опоненти дорікали один одному. Чи не найбільше бруду радянська ідеологічна машина вилила на голови українських партизанів, які боролися з гітлеризмом у складі Української повстанської армії. Та й у часи незалежної Української держави ставлення частини червонозоряних ветеранів до колишніх вояків УПА особливих трансформацій не зазнало. Може, їм допоможуть відрегувати непорушні погляди міркування фронтівика із Пугачівки Андрія Кириловича Дейнеки. У 1944 році двадцятирічний юнак зі Слободи Андрій Дейнека після визволення рідних місць від гітлерівських загарбників у складі радянської армії пішов громити ворога в Прибалтиці, Польщі, Німеччині, брав участь в Одерській, Берлінській операціях.

Уже після війни Андрій Кирилович працював головою Пугачівської сільської ради. У кінці шістдесятих років минулого століття у пугачівській колгосп прибула бригада будівельників із Закарпаття будувати на фермі сан-пропускники. У складі бригади працював чоловік на прізвище Роман. Ім'я Андрій Кирилович не пригадує. Під час розмови із цим закарпатцем з'ясувалося, що у роки війни він був призваний в угорську армію, яка воювала на боці гітлерівської Німеччини. Отож колишні солдати ворогуючих армій розговорилися і з'ясувалося, що камрад Роман у 1944 році воював у наших краях, а у Підгайцях „мадяри” навіть квартирувалися у місцевих господарів. Тоді ж радянські війська розгромили їхнє військо і довелося зайдам наживати п'ятами із наших місць. Тож назавжди закарпатець закарбував у своїй пам'яті не тільки Підгайці, а й села Коблин, М'ятин, Хорупань, через які утікали до своїх...

Здавалося, між ветеранами ворогуючих армій мали б виникнути недружелюбні стосунки. Але колишні фронтовики подружилися, бо розуміли, що у роки війни опинилися по різні боки лінії фронту не з власної волі. Обидва чесно виконували солдатський обов'язок, хоч би як це не трактувала пропаганда тієї чи іншої країни. Не секрет, що у воєнне пекло мільйони мирних людей штовхнула подекуди загарбницька, подекуди авантюрна політика керманівців різних країн. До речі, А.К.Дейнека возив Романа місцями колишньої бойової слави.

Андрій Кирилович з теплою розповів ще про одного колишнього фронтового опонента, котрий волею долі нині мешкає на одних теренах з пугачівцем. Теперішній земляк Іван Кіриш також воював у „мадярській” армії в Білорусії, де у свій час боровся з ворогом на другому Білоруському фронті Андрій Дейнека. Якось офіцер послав Кіриша купити гуску в одному із населених пунктів. Той зайшов у хату і виклав своє прохання газдині. А в цій оселі переховувалися шість радянських партизанів. Вони поспілкувалися із „мадяром” і відпустили його. Як доважок до „змістовної” розмови жінка навіть дала йому гуску. Але

*Hotimoi emlekei
Itarodub. (Hirsh)
Budapest. (Hirsh)
Lejgvejelnelmi gajnadu
1.-2. itek. masedia'spicias
Hires Jim
1921. szuletet*

ніколи колишні воїни ворогуючих армій не дорікнули одному ні словом, ні жестом, ні думкою, бо обидва створили свої історичні обставини, які склалися у сорокових роках 20 століття. До того ж обидва воїни були щирими друзями, а лік їхній дружбі – більш як чотири десятиліття.

Чому ж деякі „гарячі” фронтові голови через шість тиліть після війни не можуть порозумітися із воїнами? До речі, за словами Андрія Дейнеки, бандерівці на Луцьк-Дубно у 1944 році захопили у полон 5 есеєвців, котрих потім стратили в Аршичині. Веду до того, що короткозорі опоненти українських партизанів воліли мовчувати факти збройної боротьби воїнів УПА з фашистами, натомість істерично верещать про „головорізів”, котрі начебто вішали, вбивали, катували мирне населення. Вважаю, що і в цьому питанні крапку мають поставити фахівці, а не політичні невдахи останніх десятиріч. Зрозуміло також, що взаємними звинуваченнями, а особливо, якщо взяти на озброєння ідеологічні штампи десятих-вісімдесятих років та з піною в роті трактування подій сорокових-п'ятдесятих років минулого століття, ми з місця не зрушимо. Залишимо сварки і недружескі випадки поза межею коректності. Хай у складних перипетях того часу розбираються учасники тих подій, науковці, історики, а не ламають списи зачасти нерозважливі політичні діячі, необ'єктивні. А межа примирення між учасниками війни, котрі воювали під різноманітними прапорами, хай проріже їхні серця і душі. Саме ці достойники людської гідності стали визначальним фактором для примирення учасників війни, бажав добра своєму народу і своїй країні, але ці благі прагнення втілював різними шляхами.

І ще таке. Було б добре, аби в знак примирення учасники війни потиснули руки один одному самі учасники воєнних дій, а не передоручали цю місію своїм ідеологічним чи політичним глашатаям, бо ця гвардія може забезпечити протиставлення поколінь. У такому разі будуть поховані не тільки політичні амбіції, а в політичних чварах скупается не одне покоління нащадків воїнів Другої світової війни.